

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАСТ АЛІНА СЕРГІЇВНА

УДК 378.147:351/354(73)(043.3)

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ США**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

**Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук**

Хмельницький – 2018

Дисертація є рукописом.

Роботу виконано в Хмельницькому національному університеті,
Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник –

доктор педагогічних наук, професор
ТРЕТЬКО Віталій Віталійович,
Хмельницький національний університет,
декан факультету міжнародних відносин.

Офіційні опоненти:

доктор педагогічних наук, професор
ОГІСНКО Олена Іванівна,
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка,
професор кафедри педагогіки;

кандидат педагогічних наук, доцент
ЛАРІНА Наталія Борисівна,
Інститут підвищення кваліфікації керівних
кадрів Національної академії державного
управління при Президентові України,
перший заступник директора.

Захист відбудеться 9 листопада 2018 року о 13⁰⁰ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 70.052.05 у Хмельницькому національному університеті, за адресою: зал засідань, вул. Інститутська, 11, м. Хмельницький, 29016.

Із дисертацією можна ознайомитися на сайті <https://www.khnu.km.ua> та в науковій бібліотеці Хмельницького національного університету, за адресою: вул. Кам'янецька, 110/1, м. Хмельницький, 29016.

Автореферат розіслано 8 жовтня 2018 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. В. Андрощук

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. На тлі глобалізаційних та інтеграційних процесів, що супроводжують реалізацію реформ у всіх сферах суспільного життя, зазнає актуалізації якісна робота інституту публічної служби. У галузі публічного адміністрування та управління систематично постає потреба в ухваленні раціональних суспільно значущих рішень із проблем економічного, соціального, гуманітарного, екологічного, технологічного розвитку країни, від яких залежить її місце й роль у світовому поступу. Ефективність публічної служби засвідчують якісні адміністративні послуги для громадян, правильно ухвалені та неупереджені рішення відповідно до очікувань соціуму, утвердження добробуту в демократичному суспільстві, професіоналізм управлінських кадрів тощо. З огляду на це нагальним є питання професійної підготовки публічних службовців, спрможних провадити професійну діяльність у період радикальних змін структури державного управління та публічного адміністрування, посилення світової економічної взаємозалежності, наростання хвилі глобальної демократизації тощо.

Професійна підготовка публічних службовців в Україні організована на підставі положень Законів України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про державну службу» (2015 р.), постанов КМУ «Правила етичної поведінки державних службовців» (2016 р.), «Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки» (2012 р.), «Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» (2015 р.) та ін. У нормативно-правових документах наголошено на необхідності трансформації змісту й форм організації навчання, розроблення нових методик професійної підготовки та підвищення кваліфікації публічних службовців.

У дослідницькому полі перебувають проблеми становлення й розвитку нової галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (2016 р.), модернізації професійної підготовки магістрів публічного управління та адміністрування крізь призму переосмислення вітчизняного досвіду функціонування інституту публічного управління та адміністрування, а також використання освітніх інновацій зарубіжної практики.

Особливого значення набуває вивчення сучасних процесів і досвіду професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в США. Освіта на рівні магістра є найбільшим сегментом системи вищої освіти США (75 % випускників навчаються за магістерськими програмами). Магістерська освіта в США досить гнучка й диверсифікована, оскільки охоплює широкий спектр освітніх програм із різними формами та режимами навчання, методами й формами організації науково-дослідницької та навчально-практичної діяльності, інструментами й механізмами моніторингу академічних результатів. Мета магістерської освіти – досягнення високого рівня спеціальної підготовки наукової еліти на основі поєднання найкращих освітніх традицій, підходів, принципів та інноваційних технологій навчання з орієнтацією на вимоги світової науки й практичного досвіду. За даними Національного центру освітньої статистики США, станом на 2016 – 2017 роки присвоєно 594 065 ступенів магістра, із них – 17 055 із публічного адміністрування («Master of Public Administration, MPA»), помітна тенденція до зростання кількості освітніх програм із публічного адміністрування (551 освітня програма).

Проблема професійної підготовки фахівців у галузі державного управління та публічного адміністрування постає предметом наукових дискусій зарубіжних і

вітчизняних учених, таких як: В. Бакуменко, Л. Мажник, О. Ястремська (теоретичні та організаційні засади державного управління й публічного адміністрування); М. Білинська, А. Бритько, Ю. Ковбасюк, Г. Леліков, О. Литвин, В. Малиновський, Г. Мамчур (завдання, цілі, моделі, види, організаційно-правові засади державної служби); О. Акімов, Т. Василевська, М. Нинюк, М. Рудакевич (професійна етика, професіоналізм, моральна й корпоративна культура державних службовців); О. Брайченко, К. Ващенко, Ю. Глушук, Б. Костенко, Н. Ларіна, В. Луговий, О. Мельников, В. Міляєва, Г. Опанасюк (професійна підготовка, професійна компетентність публічних службовців); С. Озірська, О. Руденко, Т. Соколова (особливості державної служби та підготовки публічних службовців у країнах ЄС); Є. Бородин, В. Бульба, Н. Липовська, С. Сergyгін (окремі аспекти підготовки магістрів публічного управління та адміністрування, професійного навчання).

Особливості професійної підготовки фахівців із публічного адміністрування ґрунтовно опрацювали американські дослідники: М. Арістігуета (M. Aristigueta) і Р. Джефрі (R. Jeffrey) (технології навчання та зміст МРА); Дж. Армстронг (J. Armstrong), С. Гудселл (C. Goodsell) (дистанційна освіта магістрів публічного адміністрування); А. Еванс (A. Evans) (вимоги до магістрів публічного адміністрування); М. Феахолм (M. Fairholm) (теорія лідерства та практична підготовка в побудові курикулуму МРА); Д. Фармер (D. Farmer) (мова публічного адміністрування); Дж. Вомслі (G. Wamsley), Н. Генрі (N. Henry), П. Інґрехем (P. Ingraham), Л. Лінн (L. Lynn), Т. Пойстер (T. Poister), С. Стайверс (C. Stivers) (якість освіти в галузі публічного адміністрування, моніторинг результатів навчання), М. Холзер (M. Holzer) (перспективні напрями розвитку магістерської освіти в галузі публічного адміністрування); Ж. Фід (J. Freed), К. Хорн (C. Horne), М. Хуба (M. Huba) (форми, методи, технології й засоби навчання магістрів публічного адміністрування); Д. Вільямс (D. Williams), Н. Капуку (N. Kapucu), Р. Ліллі (R. Lilly), С. Масер (S. Maser), Л. Плейн (L. Plein), М. Райс (M. Rice) (розвиток компетентностей, лідерства та кар'єри магістрів, саморозвиток).

Безперечну цінність для вивчення проблеми професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в контексті порівняльно-педагогічного дослідження становлять праці українських науковців-компаративістів, які характеризували особливості професійної підготовки фахівців у зарубіжному досвіді (Н. Авшенюк, Н. Бідюк, Н. Мукан, О. Огієнко, Н. Пазюра, А. Сбруєва, К. Скиба, В. Третько, Г. Товканець та ін.).

Науковий аналіз питання професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в педагогічній теорії та практиці дав змогу виявити низку *суперечностей* між: об'єктивними потребами суспільства у висококваліфікованих фахівцях державної служби, які досконало володіють сучасними стратегіями, тактиками публічного адміністрування, і неможливістю задовольнити ці потреби в умовах традиційної системи професійної підготовки магістрів публічного адміністрування; міжнародними вимогами до професійної кваліфікації фахівців публічної служби й незадовільним рівнем їхньої готовності до професійної діяльності через недосконалість нормативно-правового, змістового, технологічного, науково-методичного забезпечення їхньої професійної підготовки в умовах магістратури; вимогами до якості практичної підготовки та неналежним оцінюванням її ролі в професійному становленні фахівців публічної служби; наявністю позитивного американського досвіду щодо професійної

підготовки магістрів публічного адміністрування й відсутністю вітчизняних порівняльно-педагогічних студій із його вивчення та узагальнення.

Необхідність розв'язання зазначених суперечностей, актуальність і недостатній рівень розроблення порушеної проблеми, важливість обґрунтування оптимальних шляхів її розв'язання зумовили обрання теми дослідження – **«Професійна підготовка магістрів публічного адміністрування в університетах США».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація підготовлена відповідно до тематичного плану науково-дослідницьких робіт Хмельницького національного університету «Психолого-педагогічна система становлення особистості фахівця» (ДР № 0114U005266). Тему роботи затверджено на засіданні вченої ради Хмельницького національного університету (протокол № 8 від 25.02.2016 р.) та узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень у галузі педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 3 від 29.03.2016 р.).

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США та обґрунтуванні можливостей використання прогресивних ідей американського досвіду в системі вищої освіти України.

Відповідно до мети дослідження, сформульовано основні **завдання**:

- 1) вивчити стан опрацювання проблеми професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в психолого-педагогічних працях, обґрунтувати категорійно-поняттєвий апарат наукової розвідки;
- 2) схарактеризувати зміст освітніх програм із підготовки магістрів публічного адміністрування;
- 3) дослідити методичні засади професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США;
- 4) виконати порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США й України та розробити рекомендації щодо імплементації прогресивних ідей американського досвіду для вдосконалення професійної підготовки публічних службовців в Україні.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка публічних службовців в університетах США.

Предмет дослідження – зміст, форми, методи й технології професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США.

Для реалізації окреслених завдань і досягнення мети використано комплекс взаємопов'язаних **методів дослідження**: *теоретичних* – аналіз, синтез, узагальнення наукової, навчально-методичної літератури для вивчення особливостей освітніх процесів у США, зіставлення різних поглядів на порушену проблему; *структурно-функціональний* метод, що вможливив об'єктивний аналіз організаційних і дидактичних засад професійної підготовки магістрів публічного адміністрування; *компаративний* – для порівняння й виявлення подібних і відмінних підходів до професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США; *прогностичний* – для обґрунтування та розроблення рекомендацій щодо імплементації прогресивних ідей американського досвіду для вдосконалення професійної підготовки фахівців публічної служби в Україні; *емпіричних* – спостереження, опитування,

анкетування, бесіди зі студентами й викладачами, українськими та американськими науковцями.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що: *уперше* виявлено організаційно-дидактичні особливості професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США (прозорі умови вступу; забезпечення вільного вибору індивідуальної освітньої траєкторії для кар'єрного просування; диверсифікація освітніх програм (комбіновані дистанційні освітні програми); стажування за кордоном; стандартизація та міждисциплінарність змісту на основі компетентісно-орієнтованої і практико-орієнтованої парадигм; відповідність змісту вимогам і потребам публічної служби; високий рівень організації самостійного дослідження та пошуково-дослідницької діяльності; інноваційність та інтерактивність форм, методів і технологій навчання); виконано порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США й України та окреслено можливості імплементації прогресивних ідей американського досвіду для вдосконалення професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в Україні; *удосконалено* змістове та навчально-методичне забезпечення професійної підготовки магістрів публічного управління та адміністрування в Україні (розроблено авторський спецкурс); *набули подальшого розвитку положення* щодо: сутнісних характеристик і змістового наповнення поняття «публічне адміністрування» та його інтерпретації відповідно до зарубіжної й української семантики; сучасних тенденцій розвитку американської школи публічного адміністрування; організації дистанційного навчання магістрів в університетах США.

Практичне значення одержаних результатів дослідження аргументоване навчально-методичним забезпеченням для підготовки магістрів публічного управління та адміністрування, зокрема спецкурсу «Підготовка магістрів публічного адміністрування: досвід США». Матеріали дисертації можуть бути використані в педагогічних, психологічних і порівняльних студіях. До окремих висновків роботи доцільно апелювати для оптимізації курсів і спецкурсів із педагогіки вищої школи, порівняльної педагогіки, семінарів із проблем педагогічних інновацій.

Результати дослідження **впроваджено** в освітній процес Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (довідка № 49/09 від 19.06.2018 р.), Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (довідка № 68 від 15.05.2018 р.), Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад» Міжрегіональна академія управління персоналом» (довідка № 1527 від 18.06.2018 р.), Університету митної справи та фінансів (довідка № 10-38/01/655 від 21.06.2018 р.), Херсонського національного технічного університету (довідка № 12-210/127 від 20.06.2018 р.).

Особистий внесок здобувача. У праці [4] досліджено основні види освітніх послуг і технології організації дистанційного навчання в університетах США; у роботі [5] обґрунтовано методичні засади професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США.

Апробація результатів дослідження проведена під час науково-практичних конференцій: *міжнародних* – «Професійне становлення особистості:

проблеми та перспективи» (Хмельницький, 2017), «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми» (Київ – Вінниця, 2018); *усеукраїнських* – «Професійний розвиток та управління людськими ресурсами в системі післядипломної педагогічної освіти в контексті трансформації освіти України» (Київ, 2016), «Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців» (Хмельницький, 2017), «Особистість в екстремальних умовах» (Львів, 2017), «Формування професійно мобільного фахівця: європейський вибір» (Львів, 2018); *міжнародних науково-методологічних семінарів* – «Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів» (Хмельницький, 2017 – 2018). Результати дисертаційної роботи обговорено на засіданнях кафедри міжнародних відносин та туризму Хмельницького національного університету (Хмельницький, 2016 – 2018 рр.).

Публікації. Основні результати дослідження відображено в 14 публікаціях, із них: 6 наукових статей у фахових виданнях України й виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз; 7 публікацій – у збірниках наукових праць і матеріалів конференцій; 1 методичні рекомендації.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з анотацій, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (327 найменувань, із них – 208 іноземною мовою) та 21 додаток на 94 сторінках. Загальний обсяг дисертації – 334 сторінки, із них – 198 сторінок основного тексту. Ілюстрований матеріал подано в 4 таблицях, на 29 рисунках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** аргументовано актуальність проблеми дослідження, її зв'язок із науковими програмами, планами й темами; окреслено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи наукового пошуку; обґрунтовано наукову новизну та практичне значення дисертаційних положень; представлено відомості про апробацію й упровадження результатів дисертації; подано інформацію про публікації, структуру та обсяг роботи.

У першому розділі **«Професійна підготовка магістрів публічного адміністрування як проблема порівняльної педагогіки»** викладено результати вивчення сутнісних характеристик і змістового наповнення поняття «публічне адміністрування» та його інтерпретації відповідно до зарубіжної й української семантики; виконано історичний аналіз розвитку публічного адміністрування як складника соціально-гуманітарної освіти в США; з'ясовано стан порушеної проблеми професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в психолого-педагогічній літературі.

Зростання інтересу до розвитку публічного управління та адміністрування у вимірах світового освітнього простору спричинило збільшення кількості понять і термінів, які використовують для опису сучасних змін у публічній сфері («публічне управління», «державне управління», «публічна політика», «публічне адміністрування», «адміністративний менеджмент», «публічне врядування», «публічна служба», «публічний менеджмент», «публічні послуги» та інші). Неоднозначність трактування цих понять становить наукове зацікавлення й зумовлює актуальність досліджень, спрямованих на розкриття їхньої сутності, змісту та взаємозв'язку з усталеними поняттями теорії і практики державного

управління, теорії й методики професійного навчання, педагогічної компаративістики. Результати аналізу наукової літератури засвідчили, що вчені витлумачують публічне адміністрування як підвид публічного управління, який передбачає консультативну, організаційно-розпорядчу діяльність, надання публічних послуг. Його суб'єктами є публічні службовці, які виконують описані функції в урядових, самоврядних і громадських структурах (К. Колесникова, А. Колодій, Л. Мажник, Г. Муравицька, Ю. Сурмін, О. Ястремська). Проаналізовані підходи науковців відображено у формулюванні цілей, конкретизації змісту, форм, дидактичних принципів, методів і технологій професійної підготовки публічних службовців, обґрунтуванні їхніх професійних компетенцій та функцій.

Вивчення семантичного поля понять «адміністрування» та «управління» у контексті категорії «публічність» дає змогу виокремити, з огляду на мовні особливості перекладу, два підходи: європейський, що інтерпретує «public administration» як «державне управління»; американський, який трактує «public administration» як «публічне адміністрування».

Необхідність нового розуміння професії публічного службовця на тлі глобалізації й інтеграції суспільних процесів, розвитку й реформування публічної служби окреслює нові вимоги до їхньої професійної компетентності. Погляди американських науковців на ключові компетентності публічних службовців умовно поділено на чотири групи: перша група вчених обстоює управлінську компетентність (бізнес-структури, менеджмент) (P. Boxall, J. Gilbert, M. Rice, T. Friedman); друга – комунікативну (громада й держава) (J. Armstrong, S. Larkin, R. Morse); третя – універсальні компетенції (громада – держава – бізнес) (J. Brunet, J. Svaga); четверта – лідерство (Ch. Bartlett, S. Drotter, J. Noel, Ch. Ram). Українські науковці солідарні в тому, що зміст професійної підготовки магістрів публічного управління та адміністрування має бути спрямований на формування інтелектуальної, функціональної та соціальної компетенцій.

Цілісне розуміння окресленої проблематики потребувало вивчення історичних аспектів зі становлення й розвитку публічної служби та публічного адміністрування в США. Ретроспективний аналіз особливостей процесу становлення, функціонування інституту публічної політики й публічного адміністрування дав змогу виявити шість етапів його розвитку: перший (20 – 30-ті роки XX ст.) – синтетичний (формування засадничих принципів функціонування); другий (30 – 40-ві роки XX ст.) – критичний (критичне осмислення цілей і завдань науки про публічне адміністрування); третій (50 – 70-ті роки XX ст.) – інституційний (інституціоналізація освітнього напрямку (галузі) і навчальної дисципліни); четвертий (80 – 90-ті роки XX ст.) – трансформаційний (розвиток теоретичних та емпіричних засад наукової галузі, диференціація і спеціалізація освітніх напрямів; поступова трансформація й пристосування до загальнодемократичних орієнтирів); п'ятий (кінець 90-х – початок XXI ст.) – реформаційний (виокремлення в самостійну галузь знань, що має предмет вивчення, суб'єктів, специфічні проблеми й підходи до їх розв'язання; запровадження реформ у професійну підготовку публічних службовців; розробка стандартів професійної підготовки магістрів-управлінців; активізація діяльності професійних асоціацій та організацій); шостий (початок XXI ст. – донині) – реакційно-інноваційний (реакція на виклики сучасної глобальної публічної політики; використання можливостей нових стилів управління («new governance»); зміна традиційних методів планування та управління на

інноваційні; фокус на громадянське суспільство; електронне урядування й е-демократія; новий публічний менеджмент і публічна етика; оновлення змісту та вимог до професійної діяльності та професійної підготовки публічних службовців).

У другому розділі **«Організаційно-дидактичні засади професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США»** представлено загальну характеристику організації професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США; описано особливості змісту освітніх програм, структури навчальних планів, практичної підготовки магістрів публічного адміністрування; обґрунтовано методичні засади професійної підготовки магістрів публічного адміністрування.

Згідно з фактичним рейтингом і фаховою репутацією з професійної підготовки публічно-адміністративного персоналу, провідними закладами вищої освіти є такі: Школа державного управління імені Джона Кеннеді Гарвардського університету (Harvard John f. Kennedy School of Government), Американський університет у Вашингтоні (Школа публічних справ) (American University Washington DC, School of Public Affairs), що пропонує комбіновану дистанційну програму для навчання магістрів у галузі публічного адміністрування та публічної політики (online Master of Public Administration and Policy (MPAP)), Вища школа державної служби імені Р. Вагнера Нью-Йоркського університету (Robert F. Wagner Graduate School of Public Service), Школа міських і державних справ Техаського університету в Арлінгтоні (University of Texas at Arlington School and Public Affairs), Школа публічного адміністрування при університеті Небраска (Омаха) (School of Public Administration the University of Nebraska at Omaha (UNO)), Коледж Рокфеллера в галузі публічних справ та політики (Rockefeller College of Public Affairs&Policy) в університеті Олбані (University at Albany, State University of New York), Коледж суспільних і публічних справ Бінгемтонського університету (Binghamton University, College of Community and Public Affairs), Школа публічної політики та управління університету Вашингтона (University of Washington, School of Public Policy & Governance) та ін. Відповідно до рейтингових показників, Школа державного управління імені Джона Кеннеді Гарвардського університету посідає лідерські позиції, тому окреслює підвищені вимоги до своїх вступників на програму «МРА», а саме: навчання за подвійними програмами (або наявність магістерського ступеня за іншою галуззю знань); гнучкість навчання (вивчення практично всіх елективних курсів); 56 % іноземних студентів; досвід роботи – не менше від 3 років у державному секторі. З'ясовано основні вимоги для зарахування на освітню програму «МРА»: наявність у кандидата ступеня бакалавра наук або мистецтв, стаж і місце роботи, характеристика, письмові рекомендації від одного чи від двох попередніх викладачів, складання вступного іспиту. Освітні програми для підготовки магістрів публічного адміністрування вирізняються суттєвою часткою самостійного дослідження (дисертація, реферати, доповіді, есе, експериментальні роботи), пошуково-дослідницької діяльності та професійного кар'єрного зростання.

Більшість магістерських програм у галузі публічного адміністрування акредитовані NASPAA й узгоджені з її стандартами. Одна з переваг навчання за

акредитованою програмою пов'язана з тим, що під час працевлаштування потенційні роботодавці надають перевагу випускникам акредитованих програм. Рейтинг акредитованих освітніх програм із публічного адміністрування щорічно оприлюднюють у звіті «USN&WR» («U.S. News and World Report ranks»). Рейтинг акредитованих NASPAA освітніх програм «МРА» за 2015 – 2016 рр. засвідчує, що їхня популярність серед студентів-магістрів становить більше як 50 %. Лише 5 % програм мають рейтинг вступу нижче ніж 30 %.

Магістерська освіта в галузі публічного адміністрування представлена різними типами освітніх програм, зокрема програми з однаковими назвами можуть суттєво відрізнятися в межах інституцій і предметних галузей. Це доводить незалежність та автономію університетів, а також диверситивність традицій. Зазвичай, магістрів публічного адміністрування готують за такими освітніми програмами: магістр публічної політики («Master in Public Policy»); магістр публічного адміністрування та міжнародного розвитку («Master in Public Administration / International Development»); магістр публічного адміністрування («Master in Public Administration»); магістр публічних справ («Master in Public Affairs»); магістр планування міст («Master of Urban Planning»); магістр наук у публічному управлінні («MSc in Public Management»); магістр мистецтв у міських справах («MA in Urban Affairs»); магістр міського й регіонального планування («Master of City and Regional Planning»); магістр наук у галузі урядування («MSc in Government»). Водночас студенти-магістри мають змогу опанувати спеціалізації в галузі управління освітою, медициною, фінансовим сектором, місцевим управлінням тощо («Health Policy and Administration», «Higher Education Administration», «Local Government Administration», «Nonprofit Administration», «Public Budgeting and Finance Administration», «Public Management / Organization Theory», «Public Policy»).

До сфер працевлаштування випускників програми «МРА» належать: державні установи, комітети Конгресу, фінансові установи, економічні консалтингові фірми, багатосторонні організації, неурядові організації, консультативні комітети з державної політики тощо. Частка працевлаштування дуже висока (становить 98 %), випускники надають перевагу некомерційному секторові (23 %), органам місцевого управління (17 %), органам державного управління (15 %).

Основний фокус освітніх програм – розуміння сучасного врядування у сфері публічного адміністрування та аналізу політики; переваги дисциплін із державної політики й публічного адміністрування та методів їх викладання; одержання фундаментальних знань і вмінь, що достатні для адаптації, розвитку професійної компетентності, побудови власної індивідуальної освітньої та професійної кар'єри в різних галузях публічного адміністрування; відкритість і незліченні кар'єрні можливості на публічній службі; вільний доступ до мережі експертів із публічної політики, престижних факультетів та випускників; наявність стипендії в розмірі 10 тис. доларів США для вступників, які відповідають вимогам.

Освітні програми МРА готують лідерів, менеджерів та аналітиків для державної служби в уряді й у різних секторах. Відповідно до вимог і місії державної служби Департаменту державного управління та політики, обов'язковий компонент освітньої програми підготовки «МРА» – стажування до

завершення програми (100 – 300 годин служби). Серед напрямів практичної діяльності та стажування магістрів виокремлено такі: управління проектами, супервізія, розроблення й моніторинг програм тощо. Найбільш популярними галузями для стажування та подальшого працевлаштування магістрів публічного адміністрування визнані освіта (37 %), охорона здоров'я (22 %), соціальні служби (20 %), урядові установи (19 %) й інші. Випускники програми «МРА» проводять різноманітну громадську діяльність, працюючи в громаді, на рівні міста, округу, одного й кількох штатів. Фактично 40 % магістрів проходять кар'єрне зростання в уряді, 30 % – у некомерційних організаціях, 10 % – у приватному секторі; ще 10 % випускників працюють за межами США.

Освітні програми в галузі публічного адміністрування, зазвичай, міждисциплінарні. Залежно від інтересів студентів, зміст програм у галузі публічного адміністрування може охоплювати дисципліни інших дотичних програм. У межах одного університету функціують освітні програми, що забезпечують концентрацію в економічній і фінансовій політиці, екологічній політиці, уряді й політиці, у сфері прав людини, міжнародних дослідженнях, державному та некомерційному управлінні тощо. Університети США орієнтують студентів на обрання тієї чи тієї спеціальності або спеціалізації залежно від того, який вид публічного управління і який саме сегмент публічної сфери вони прагнуть реалізувати в майбутньому. Програма «МРА» пропонує навчання за подвійними дипломами («Dual (Graduate) Degrees»), що дають студентам змогу одержати подвійні ступені одночасно: публічне адміністрування («МРА») – соціальна робота («MSW»); публічне адміністрування («МРА») – медсестринська справа («MS»); публічне адміністрування («МРА») – управління в справах студентів («MSA»). Департамент публічного адміністрування пропонує кілька комбінованих магістерських програм із бакалаврськими спеціальностями, наприклад: політологія («ВА») – публічне адміністрування («МРА»); азіатсько-американські дослідження («ВА») – публічне адміністрування («МРА»); іспанська мова («ВА») – публічне адміністрування («МРА»); французька мова («ВА») – публічне адміністрування («МРА»); італійська мова («ВА») – публічне адміністрування («МРА»); екологічні дослідження («ВА») – публічне адміністрування («МРА»); економіка («ВА») – публічне адміністрування («МРА»). Спеціалізація або вибіркові кредити призначені для того, щоб студенти мали певну гнучкість у розробленні програми навчання, яка найкраще узгоджена з індивідуальними професійними прагненнями.

Зміст освітніх програм магістерської підготовки в галузі публічного адміністрування сформований і розроблений відповідно до чинного з 2014 року стандарту («Accreditation Standarts For Master's degree programs in Public Policy, Affairs, and Administration»). Відповідно до пп. 5.1-5.4 Стандарту, магістри повинні володіти такими групами компетенцій: *універсальними* – здатність брати участь у політичному процесі та сприяти йому; аналізувати, синтезувати, критично мислити, розв'язувати проблеми, ухвалювати рішення; формулювати й застосовувати перспективи державної служби; спілкуватися та продуктивно взаємодіяти з різними верствами населення; *спеціальними* – ключові компетенції, спеціалізація та концентрація; *професійними* – практичні, предметні. Крім того, магістри повинні опанувати професійно важливі якості (адаптивність, гнучкість;

позитивна поведінка; толерантність; організаторські здібності («Time Management», орієнтація в просторі; охайність на робочому місці; ділові якості; безконфліктність; дотримання термінів виконання важливих проектів; пунктуальність); проактивність (здатність передбачати проблеми та запобігати їм; аналітичні навички й широке розуміння бізнесу для ефективної інтерпретації, прогнозування потреб; лідерство); комунікативні навички (розуміння комуніканта; навички писемного мовлення; іншомовні вміння для формування позитивного іміджу); навички партнерської взаємодії (швидка реакція на запити; етичні якості; увічливість); управлінські якості (розуміння й дотримання правил гри в бізнесі та політиці); командна робота (компетентність члена команди; просування спільних результатів); технічні та комп'ютерні навички (здатність використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології); прогностичність (спроможність ухвалювати обґрунтовані рішення за відсутності керівництва; здатність прогнозувати перспективи та шляхи їх реалізації). Посутню роль у становленні майбутнього публічного службовця відіграють корпоративні компетенції: знання корпоративної етики; готовність працювати з усіма людьми неупереджено, незалежно від статі, національності, релігії чи культури; уміння моделювати цінності й розробляти етичні стандарти; навички роботи в команді; навички та вміння спілкування для налагодження діалогу; навички управління конфліктами / обговорення й подолання розбіжностей; навички побудови партнерських взаємин; уміння демонструвати всебічне розуміння та знання керівних принципів, інструментів управління проектами, використовувати їх регулярно в робочих завданнях.

Розвиткові професійних компетенцій сприяє низка фахових дисциплін, зокрема: «Організаційне лідерство», «Некомерційне управління та фінанси», «Економіка та статистичні дані», «Публічна політика», «Кількісний аналіз», «Фінансовий менеджмент», «Економіка», «Упровадження політики», «Оцінювання й аналіз публічної політики», «Організаційний менеджмент та організаційна поведінка», «Динаміка систем», «Економічний розвиток», «Екологічна політика і сталість», «Врядування, закон і етика», «Політика у сфері охорони здоров'я», «Міжнародна безпека», «Методи дослідження», «Закон і етика», «Аналіз витрат і вигод», «Стратегічне мислення і планування», «Посередництво», «Переговори та арбітраж», «Технології даних у соціальних науках» й ін.

Згідно зі Стандартом 2009, розробленим NASPAA, ключовими компонентами змісту підготовки фахівців у галузі публічного адміністрування є цінності, знання, уміння, розуміння, етична поведінка. Результати соціологічного онлайн-опитування 2009 р., проведеного NASPAA й Міжнародною асоціацією управління містом / округом («International City / County Management Association») серед 400 міських очільників, засвідчили, що більшість респондентів виокремила 15 типів управлінських знань і навичок, необхідних для ефективного адміністрування. Із-поміж найважливіших – ухвалення рішень і розв'язання проблем (82 %), значущість комунікативних навичок (77 %), лідерські якості (72 %), командна робота (71 %). Найнижчі показники отримали навички статистичного аналізу й маркетингу. Водночас опитані наголосили на компетенціях щодо електронного врядування, використання інформаційних

технологій, аналізу та прогностики в політиці. Вагоме значення також мали особистісні якості й дотримання професійної етики. Аналогічні опитування проведено серед студентів-магістрів публічного адміністрування. До найбільш запотребуваних умінь студенти зарахували усну й письмову комунікацію, ухвалення рішень, лідерство, командну роботу.

Програмні результати регламентують, що після завершення навчання випускники повинні вміти: аналізувати адміністративні проблеми й рішення, застосовуючи знання про організаційне управління та лідерство, організаційну структуру й культуру, системи людських ресурсів, а також політичний і правовий контекст сучасних організацій державної служби; формувати та оцінювати державну політику, публічні програми з використанням набутих аналітичних знань і методологічних навичок, зокрема статистики, економіки, політики; інкорпорувати низку конституційних та етичних цінностей у політику, адміністративний аналіз та дії, а саме повагу й толерантність до людей, перспективи розвитку політики; застосовувати опановані навички, експертизу та цінності до реальної політики, розв'язання організаційних проблем на основі співпраці.

Важливим структурним елементом освітньої програми є випускна магістерська робота або дослідницький проект (4-5 кредитів). Кожен курс передбачає певний обсяг практичних завдань та (або) теоретичного матеріалу, який студент опрацьовує протягом 3-5 годин на тиждень аудиторно чи 6-10 годин самостійно. Середнє навантаження студента становить 4 дисципліни по 4 кредити (240 год.), 5 дисциплін по 3 кредити (225 год.) або 3 дисципліни по 5 кредитів на семестр (225 год.). Обсяг середнього річного навантаження – 30-32 кредити (450 – 480 годин).

Якості професійної підготовки фахівців публічної служби досягають завдяки творчому поєднанню *традиційних* та *інноваційних* форм, методів і технологій навчання (міні-лекції, просемінари, текстовий аналіз, структуровані, напівструктуровані або неструктуровані інтерв'ю, «круглі столи», метод цільової групи, групові проекти, вебінари, е-консультації, е-дискусії, конференція ідей, проблемне навчання, технологія розвитку критичного мислення, тематичні семінари, ділові ігри, тематичні кейси, ігри-імітації, ситуаційні завдання, концептуальні мапи, «мозкова атака», «оксфордські дебати», метод «снігової кулі», «віртуальна схематизація», метод «графіті», «розкадрування», «руйнування стереотипів», зустрічі з видатними державними службовцями, мікрогрупове обговорення та ін.). Їх творче використання сприяє розвитку критичного мислення, інсайтного пізнання, навичок пошуку рішень, активізації взаємного обміну інформацією й досвідом, удосконаленню ораторських здібностей і комунікативних навичок, формуванню самовпевненості, виробленню адекватних форм поведінки. Ключовою рефлексивною практикою магістерської підготовки визнане портфоліо, що вможливає й віддзеркалює найбагатший арсенал успішності студента.

Моніторинг якості професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в США проводять за підтримки офіційно визнаних установ: Асоціації професійних шкіл публічного адміністрування (APSIA – The Association of Professional Schools of International Affairs), Ради з акредитації вищої освіти (CHEA –

Council for Higher Education Accreditation), Центру з питань моніторингу якості програм у галузі публічного адміністрування (Center for Monitoring Programs in International Relations), Асоціації аналізу та управління публічною політикою (Association for Public Policy Analysis and Management (APPAM), Національної асоціації шкіл громадських справ та адміністрування (National Association of Schools of Public Affairs and Administration, NASPAA), Американської спілки публічного адміністрування (American Society for Public Administration). Особливу роль відіграє NASPAA, що безпосередньо відповідає за просування й забезпечення якості освіти в галузі публічного адміністрування в США.

У третьому розділі **«Порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США та України»** з'ясовано стан підготовки фахівців публічної служби в закладах вищої освіти України; виконано порівняльно-педагогічний аналіз окремих аспектів підготовки в Україні та США; обґрунтовано перспективні напрями імплементації прогресивних ідей американського досвіду в освітню практику України.

В Україні магістрів публічного адміністрування готують у 89 ЗВО за 120 освітніми програмами. Університети пропонують освітні програми з публічного адміністрування й публічної політики за 30 спеціалізаціями, перелік яких залежить від власних традицій, світових практик, тенденцій у розвитку потреб управління українським суспільством. До найбільш популярних спеціалізацій спеціальності «Публічне управління та адміністрування», що наявні у ЗВО України, належать: публічне управління та адміністрування (54 програми); адміністративний менеджмент (18 програм); державна служба, державне управління та місцеве самоврядування (25 програм); менеджмент в органах публічного управління (9 програм); електронне урядування (5 програм); публічне управління в економіці (6 програм).

На підставі аналізу освітніх програм закладів вищої освіти України зафіксовано певні недоліки в професійній підготовці магістрів – публічних службовців: недостатність узгодження результатів навчання з практичною професійною діяльністю майбутніх фахівців; нез'ясованість місця циклів дисциплін у формуванні професійних компетенцій випускників; брак свободи вибору дисциплін для студентів; неналежний рівень організації самостійної науково-пошукової діяльності; неузгодженість змісту освітніх програм із потребами демократичного суспільства. В Україні фактично відсутні (за винятком кількох ЗВО) спеціалізовані заклади вищої освіти, які б надавали якісну освіту в галузі управління та адміністрування. Фахівців у цій галузі готують переважно на економічних факультетах, факультетах менеджменту і права, що входять до складу університетів та інших ЗВО гуманітарного, навіть технічного профілю. Аналіз освітніх програм доводить, що компетентність фахівця в галузі публічного управління та адміністрування залежить від високого рівня його фундаментальної освіти, поглиблених знань інноваційного характеру та спеціальних знань, що є достатніми для високопрофесійної наукової, економічної, управлінської, дослідницької діяльності в галузі публічного управління та адміністрування.

У дисертації виконано порівняльно-педагогічний аналіз окремих аспектів професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США та України на теоретичному, законодавчому, організаційно-педагогічному, технологічному рівнях. Унаслідок проведеного дослідження з'ясовано, що

підготовка магістрів публічного адміністрування в США й Україні має як спільні, так і відмінні ознаки. Для порівняння обрано такі критерії: зміст освітніх програм, рівень мобільності студентів, забезпечення методичними та інформаційними ресурсами, сучасні технології навчання, матеріально-технічна база, практична спрямованість освітніх програм навчання, використання активних методів навчання, організація самостійної роботи, можливості закордонного стажування тощо. Результати порівняльно-педагогічного аналізу професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США та України представлено в таблиці 1.

На підставі аналізу окреслено перспективні напрями впровадження перспективних ідей американського досвіду підготовки майбутніх магістрів публічного адміністрування в Україні, а саме: реформування законодавчої бази, модернізація підходів до розроблення стандартів вищої освіти, гуманітаризація змісту освіти магістрів публічного адміністрування, гнучкість і мобільність траєкторій освіти, поєднання традиційних та інноваційних методів навчання, зміна вимог до професійної кваліфікації викладачів. Для вдосконалення науково-методичного забезпечення професійної підготовки магістрів публічного адміністрування підготовлено й практично реалізовано спецкурс «Підготовка магістрів публічного адміністрування: досвід США», що входить до циклу дисциплін самостійного вибору навчального закладу для студентів спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Усебічний аналіз переваг використання перспективних ідей досвіду США вможливорює модернізацію й удосконалення системи професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в Україні, що являє собою складник неперервної професійної освіти, умотивованої конкретними соціально-економічними чинниками розвитку суспільства, має відображати специфіку професійної підготовки магістрів у галузі управління та адміністрування (зміст, форми, методи й педагогічні технології), створювати дієві стимули для професійного та особистісного розвитку майбутнього фахівця-управлінця.

Осмислення системи підготовки магістрів публічного адміністрування в США переконливо доводить, що вітчизняна система професійної підготовки магістрів публічного адміністрування повинна розвиватися еволюційним шляхом, поєднуючи як традиційні національні особливості (наприклад, високий рівень фундаментальності освіти), так і сучасні тенденції розвитку американської освіти в галузі публічного адміністрування, які мають прогресивний характер.

Дослідження шляхів імплементації перспективних ідей досвіду США щодо професійної підготовки магістрів публічного адміністрування вможливорює виокремлення трьох «варіантів» використання американського досвіду у вітчизняній системі вищої освіти: «модульні зміни» – передбачає розроблення й апробацію американських короткотривалих і середньотривалих програм підвищення кваліфікації, окремих модулів або програм галузі «Публічне адміністрування» у США; «упровадження готових американських моделей» – розроблення програм американськими освітніми установами за сприяння й спонсорування міжнародних фондів; «розроблення цілісних освітніх моделей на основі американських підходів, які були б узгоджені з освітніми реаліями країни» – створення спільних освітніх установ, відповідальних за розроблення та подвійне затвердження ступеневих програм спільно з університетами США.

**Порівняльна таблиця особливостей професійної підготовки
магістрів публічного адміністрування в університетах США та України**

<i>Рівні</i>	<i>Критерії</i>	<i>США</i>	<i>Україна</i>
Організаційно-педагогічний	Вартість навчання	Магістр – 10-20 тис. дол. США за 1 рік навчання.	Магістр – 10–15 тис. грн. за 1 рік навчання.
	Тривалість навчання	Магістр – 1-2 роки.	Магістр – 1,5 – 2 роки.
	Форми навчання	Традиційна (денна), дистанційна (електронна), комбінована.	Традиційна (денна і заочна), дистанційна (електронна).
	Вступні вимоги	Документ, що засвідчує ступінь «бакалавра» (не обов'язково в галузі публічного адміністрування), присвоєний акредитованим у США університетом або вищою школою.	Наявність диплома бакалавра (не обов'язково в галузі публічного адміністрування), вступний іспит із фаху та іноземної мови, рейтинговий відбір.
	Мобільність студентів і викладачів	На високому рівні. Уможливило обмін досвідом як у межах держави, так і за кордоном.	Помітна активізація роботи ЗВО в цьому напрямі, хоч і на низькому рівні.
	Сприяння розвитку кар'єри та можливості працевлаштування	При університетах ефективно функціують сервіси з працевлаштування. Випускники отримують реальну перспективу для кар'єрного зростання за обраною спеціальністю.	Діяльність центрів із працевлаштування студентів і випускників є малоефективною.
Змістово-технологічний	Наявність гнучких навчальних планів	Наявність широкого спектру елективних курсів, переважання дисциплін за професійним спрямуванням.	Відсутність гнучких варіантів опанування навчальних дисциплін, неможливість обрання індивідуальної освітньої траскторії.
	Диверсифікація практичної підготовки	Можливість проходження практики безпосередньо на майбутньому місці роботи. Доступність великої кількості баз для стажування. Тривалість стажування, зазвичай, 12 – 24 тижні.	Практична підготовка обмежена виробничою практикою в місцевих державних установах. Тривалість практики – 6 тижнів.
	Самостійна та пошуково-дослідницька діяльність	Підтримка й заохочення пошуково-дослідницької діяльності. Актуальність тем проектних завдань, курсових і дипломних робіт, їх узгодженість із сучасними проблемами публічного адміністрування. Магістри опановують 3–4 курси за семестр, що вивільняє час для самостійної роботи.	Активність студентів щодо самостійних наукових пошуків на досить низькому рівні. Проблемність та актуальність курсових і дипломних робіт не узгоджені із сучасним станом публічного управління. Аудиторне навантаження досить високе, що об'єктивно зменшує час на самостійну роботу. Студенти опановують 8-10 курсів за семестр.
	Використання інноваційних форм і методів навчання	Активне використання рольових ігор, групових проектів. Домінування практичних занять; настановчий характер лекцій.	Навчальні заняття проходять переважно на засадах традиційної репродуктивної діяльності.
	Застосування інформаційних та інтерактивних технологій	Широке використання сучасних ІКТ у поєднанні з традиційними технологіями й засобами навчання.	Унаслідок браку фінансування, зафіксовано недостатнє оновлення комп'ютерного обладнання в аудиторіях.

ВИСНОВКИ

Узагальнення результатів дослідження проблеми професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США вможливило формулювання низки висновків.

1. Проведений семантичний аналіз змістового наповнення ключових понять дисертації («державне управління», «публічне управління», «публічна політика», «публічне адміністрування», «публічна служба», «публічний менеджмент», «публічні послуги») дав змогу виявити здобутки й суперечності щодо витлумачення їхньої сутності, узгодженості з міжнародними аналогами в суспільно-політичному дискурсі. Підсумовано, що українським аналогом нової освітньої галузі та спеціальності «Публічне управління та адміністрування» є «Публічне адміністрування» в американському досвіді, оскільки професійна підготовка публічних службовців у США відбувається в межах таких спеціалізацій: «Публічне адміністрування», «Публічні справи», «Публічне адміністрування та публічна політика», «Публічний менеджмент» й інші. У вітчизняній педагогічній літературі широко представлено різноманітні аспекти компетентнісного підходу до підготовки державних службовців, у межах якого специфіка «публічного управління та адміністрування» актуалізує необхідність пошуку нових підходів до формування змісту новоутвореної спеціальності на рівні магістра (перехід від державного управління до публічного управління та адміністрування), нове окреслення локусу управлінської діяльності (публічна сфера) і формування переліку фахових компетенцій (інтелектуальної, функціональної, соціальної) для забезпечення ефективної професійної діяльності в державних та самоврядних органах публічної влади, управління в громадській сфері. У межах практичного досвіду започатковано роботу з удосконалення професійної підготовки публічних службовців, з огляду на міжнародні стандарти. Нова галузь знань відкрита для пошуку ефективних механізмів упровадження наукових досліджень у сферу публічного управління, інтеграції найкращих світових практик публічного адміністрування. Звернення до досвіду США з професійної підготовки магістрів публічного адміністрування донині не мало системного викладу у вітчизняних наукових працях.

2. Виокремлено основні характеристики організації професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США: спеціалізація (порівняно вузькі спеціалізовані напрями підготовки); професіоналізація (поширення практично-орієнтованих програм); запотребованість (прикладний характер практичного навчання / стажування); децентралізація (належність до різних структурних підрозділів навчальних закладів); деперсоналізація (формування професійної особистості студента відповідно до чинного стандарту професійної підготовки); працевлаштування в публічному секторі. Розвиток і функціонування професійної підготовки магістрів публічного адміністрування виправдані часом, узгоджені з метою й завданнями публічної політики, потребами науки та суспільства. Система професійної підготовки магістрів публічного адміністрування – це впорядкована сукупність взаємопов'язаних навчальних закладів, інституцій, наукових рад, організацій, наукових центрів, центрів розвитку кар'єри, органів управління, що сприяють реалізації завдань професійної підготовки. До основних функцій названих установ належить

удосконалення науково-методичної підготовки, професійної майстерності, підвищення загальнокультурного й наукового розвитку, використання та запровадження досягнень педагогічної науки й прогресивного педагогічного досвіду.

3. Аналіз змісту освітніх програм засвідчив, що професійна підготовка магістрів публічного адміністрування організована на міждисциплінарній основі через інтеграцію загальнонаукових, професійних, спеціалізованих знань, а також широке впровадження елективних курсів. Зміст освітніх програм у галузі публічного адміністрування є стандартизованим і забезпечує розвиток низки компетенцій (універсальної, спеціальної, професійної), а також професійно важливих якостей, орієнтований на науково-дослідницьку й фахову підготовку, задоволення перспективних кар'єрних можливостей, професійного розвитку в публічній сфері.

4. Підвищенню ефективності організації професійної підготовки магістрів публічного адміністрування сприяють специфічні принципи, зокрема: кар'єрної орієнтації; суспільного діалогу; пріоритетності самоосвіти; міждисциплінарної інтеграції; суб'єкт-суб'єктної взаємодії; комунікативної спрямованості; зв'язку навчальної й науково-дослідницької діяльності; професійно-мотиваційної спрямованості навчання на наукову діяльність; зворотного зв'язку; системності формування дослідницьких умінь. Якості професійної підготовки фахівців публічної служби досягають завдяки творчому поєднанню традиційних та інноваційних форм, методів і технологій навчання.

5. На підставі порівняльно-педагогічного аналізу окремих аспектів підготовки магістрів публічного адміністрування в США та Україні виокремлено спільні підходи й відмінності, що полягають насамперед у рівні: орієнтації на інтеграційні процеси та вимоги до професійної діяльності, професійної компетентності публічних службовців; нормативно-законодавчого, науково-методичного, матеріального, інформаційного забезпечення процесу навчання; практичної спрямованості навчання; використання освітніх інновацій у навчанні. Дослідження прогресивних ідей досвіду США вможливило обґрунтування науково-методичних рекомендацій стосовно вдосконалення підготовки майбутніх магістрів публічного адміністрування в Україні на таких рівнях: стратегічному – адаптація до постійних змін у попиту на послуги публічної справи; удосконалення нормативно-законодавчої бази, що регламентує діяльність ЗВО України в процесі професійної підготовки магістрів публічного адміністрування; організаційному – розроблення нової системи відбору абітурієнтів на спеціальність «Публічне управління та адміністрування» із застосуванням психологічного тестування на професійну придатність; розвиток міждисциплінарних програм; розширення міжнародних програм обміну; змістовому – розроблення й упровадження нових професійних стандартів для всіх освітніх рівнів; постійна адаптація змісту до сучасних тенденцій у сфері публічної справи; збільшення частки вибіркових дисциплін у підготовці майбутніх магістрів України; методичному – упровадження інноваційних методів і технологій навчання.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в США. До подальших наукових напрямів належить студіювання кар'єрного розвитку публічних службовців в умовах дистанційної освіти; особливостей професійної підготовки державних службовців у країнах Східноєвропейського та Азійського регіонів.

Опубліковані праці, що відображають основні наукові результати дисертації

Статті в наукових фахових виданнях України та у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних

1. Шевченко, А. С. (2016). Особливості професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*, 9, 105–109.
2. Шевченко, А. С. (2017). Розвиток американської школи публічного адміністрування. *Освітній простір України*, 11, 28–33.
3. Шевченко, А. С. (2017). Порівняльний аналіз окремих аспектів підготовки магістрів публічного адміністрування в США та Україні. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*, 15, 137–144.
4. Шевченко, А. С., & Третько, В. В. (2017). Особливості організації дистанційного навчання магістрів публічного адміністрування в університетах США. *Освітній простір України*, 9, 37–44.
5. Шевченко, А. С., & Третько, В. В. (2018). Методичні засади професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, 50, 390–396.
6. Shevchenko, A. S. (2016). The essence and structure of Masters' of Public Administration core competencies in the USA. *Comparative Professional Pedagogy*, 7 (3), 62–68 (24 міжнар. наук. бази).

Опубліковані праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

7. Шевченко, А. С. (2016). *Освітні програми підготовки магістрів публічного адміністрування в США*. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Професійний розвиток та управління людськими ресурсами в системі післядипломної педагогічної освіти в контексті трансформації освіти України». Київ: УМО НАПН України.
8. Шевченко, А. С. (2017). *Акредитація освітніх програм для підготовки магістрів публічного адміністрування в США*. Матеріали VI міжнародного науково-методологічного семінару «Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів». Хмельницький: Термінова поліграфія.
9. Шевченко, А. С. (2017). *Використання досвіду США з професійної підготовки магістрів публічного адміністрування*. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців». Хмельницький: ХНУ.
10. Шевченко, А. С. (2017). *Напрями удосконалення професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в Україні відповідно до світової практики*. Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Формування професійно мобільного фахівця: європейський вимір». Львів: ПП «Ощипок М. М.
11. Шевченко, А. С. (2017). *Особливості професійної діяльності публічних управлінців*. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Професійне становлення особистості: проблеми та перспективи». Хмельницький: ХНУ.
12. Шевченко, А. С. (2017). *Сучасний стан професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в США*. Матеріали VIII Всеукраїнської

науково-практичної конференції «Особистість в екстремальних умовах». Львів: ФОП Корпан Б. І.

13. Шевченко, А. С. (2018). *Загальна характеристика організації навчання магістрів публічного адміністрування в університетах США*. Матеріали VII міжнародного науково-методологічного семінару «Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів». Хмельницький: Термінова поліграфія.

***Опубліковані праці, що додатково
відображають наукові результати дисертації***

14. Шевченко, А. С. (2017). *Підготовка магістрів з публічного адміністрування: досвід США: методичні рекомендації*. Хмельницький: Термінова поліграфія.

АНОТАЦІЇ

Фаст А. С. Професійна підготовка магістрів публічного адміністрування в університетах США. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Хмельницький національний університет, Міністерство освіти і науки України, Хмельницький, 2018.

У дослідженні виявлено особливості професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США, зокрема: організаційні (прозорі умови вступу; трансформація навчальної діяльності в професійну; оптимальні умови для вільного обрання індивідуальної освітньої траєкторії; стажування за кордоном); змістові (стандартизація змісту на основі компетентнісно-орієнтованої й практико-орієнтованої парадигм; забезпечення інтердисциплінарної перспективи з орієнтацією на професіоналізацію практичної підготовки; відповідність вимогам і потребам публічної служби); методичні (інноваційність, інтерактивність форм, методів і технологій навчання). Виконано порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США й України та окреслено можливості імплементації прогресивних ідей американського досвіду для вдосконалення професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в Україні. За результатами дослідження вдосконалено змістове й навчально-методичне забезпечення професійної підготовки магістрів публічного управління та адміністрування в Україні. Набули подальшого розвитку положення щодо розуміння сутності й змісту публічного адміністрування у вимірах світового освітнього простору; стосовно сучасних тенденцій розвитку американської школи публічного адміністрування; організації дистанційного навчання магістрів в університетах США.

Ключові слова: професійна підготовка, США, публічне адміністрування, магістр, освітня програма, зміст, форма, метод навчання.

Фаст А. С. Профессиональная подготовка магистров публичного администрирования в университетах США. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Хмельницкий национальный университет, Министерство образования и науки Украины, Хмельницкий, 2018.

В исследовании выявлены особенности профессиональной подготовки магистров публичного администрирования в университетах США, в частности организационные (прозрачные условия поступления; трансформация учебной деятельности в профессиональную; оптимальные условия для свободного выбора индивидуальной образовательной траектории; стажировку за рубежом); содержательные (стандартизация содержания на основе компетентностного-ориентированного и практико-ориентированной парадигм, обеспечение междисциплинарной перспективы с ориентацией на профессионализацию практической подготовки, соответствие требованиям и потребностям публичной службы) методические (инновационность, интерактивность форм, методов и технологий обучения); выполнено сравнительно-педагогический анализ профессиональной подготовки магистров публичного администрирования в университетах США и Украины и намечены возможности имплементации прогрессивных идей американского опыта для совершенствования профессиональной подготовки магистров публичного администрирования в Украине. По результатам исследования усовершенствована содержательное и учебно-методическое обеспечение профессиональной подготовки магистров публичного управления и администрирования в Украине. Получили дальнейшее развитие положения относительно понимания сущности и содержание публичного администрирования в измерениях мировое образовательное пространство; современных тенденций развития американской школы публичного администрирования; организации дистанционного обучения магистров в университетах США.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, США, публичное администрирование, магистр, образовательная программа, содержание, форма, метод обучения.

Fast A. S. Professional Training of Masters in Public Administration at US Universities. – Manuscript.

Thesis for a Candidate's Degree in Pedagogical Sciences. Specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – Khmelnytskyi National University, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Khmelnytskyi, 2018.

The research discloses the features in the professional training of Masters in Public Administration at US universities. It has been found that educational literature widely covers different aspects of competency-based approach to training civil servants within the framework of which the specificity of public control and administration causes the need to search for novel approaches to shaping the content of a newly created master's course (shifting from state management to public control and administration), to redefine the core of management behaviour (public sector) and to create a list of professional competences (intellectual, functional, social) to ensure the effectiveness of professional performance in state and self-governing bodies of public authority and management in the public sector. Practical experience has been

introduced with some mechanisms for improving professional training of public servants taking into account international standards.

The content of such key concepts as state management, public control, public policy, public administration, public service, public management, public services has been semantically analyzed. The achievements and contradictions in the interpretation of their essence and correspondence with international analogues in the sociopolitical discourse have been specified. It has been concluded that the course on public control and administration in Ukraine corresponds to the course on public administration in the USA.

The main characteristics in organizing the professional training of Masters in Public Administration at US universities are the following: specialization (narrowly specialized areas of training); professionalization (dissemination of practice-oriented courses); high demand (the applied nature of placements / internships); decentralization (affiliation to different structural subdivisions of educational institutions); depersonalization (cultivation of the student's professional personality in accordance with an adopted standard of professional training); gender equality; employment in the public sector.

The system of the professional training for Masters in Public Administration is a well-developed combination of interconnected educational institutions, institutes, scientific councils, organizations, research centres, centres for career development and management bodies, which efficiently solve the objectives of professional education.

The analysis of curricula content proves that the professional training of Masters in Public Administration is rather interdisciplinary and is based on the integration of general scientific, professional and specialized knowledge, as well as a wide introduction of electives. The content of master's courses on public administration is standardized and allows developing professional competences (universal, specialized, professional) as well as professionally important qualities focused on research and professional training, fulfilment of career opportunities and professional development in the public sector.

The professional training of Masters in Public Administration can be effectively organized with the help of such specific principles as career orientation; social dialogue; the priority of self-study; interdisciplinary integration; subject-subject interactions; communicative orientation; the connection between educational and research activities; professional and motivational orientation of learning towards research activities; feedback; systematic development of research skills. The quality of public servants' professional training is assured through a creative combination of traditional and innovative teaching forms, methods and technologies.

Individual aspects in the professional training of Masters in Public Administration in Ukraine and the USA have been comparatively studied. In such a way, common approaches and differences have been identified. The ways to implement innovative ideas of US experience in Ukraine have been justified.

Keywords: professional training, the USA, public administration, Master, curriculum, content, form, teaching method.

Підписано до друку 05.10.2018.
Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. 0,9.
Наклад 100 прим. Замовлення № 179.
Віддруковано з оригінал-макета замовника.
Друк: «Термінова поліграфія».
29000, м. Хмельницький, вул. Степана Бандери, 63.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 4164 від 23.09.2011 р.